№ 96 Sroda dnia 30 Kwietnia 1919 r. Rok IV.

# GŁOS RADOMSKI

Dziennik społeczny, polityczny i literacki poświęcony głównie sprawom Ziemi Radomskiej.

Prenumerata w Radomiu wynosi:

| | |
|---|---|
| Miesięcznie . . . . . . | 6 k. — h. |
| Z odnoszeniem do domu . | 7 k. — h. |
| Na prowincji z przesyłką pocztową: | |
| Miesięcznie . . . | 7 k. 50 h. |

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska № 46, dom Hempla.

Redakcja otwarta od 11 do 12 i od 4 do 5 po poł. Administracja od 9 do 1 i od 3 do 6 po poł.

Rękopisów niezastrzeżonych Redakcja nie zwraca.

Numer pojedyńczy 40 halerzy.

Głos Radomski nabywać i prenumerować można we wszystkich Księgarniach, w Sklepie spożywczym p. Władysławy Adamskiej, Lubelska № 72; w Składach Win i Towarów Kolonjalnych: M. Paschalskiego, ulica Warszawska; Grajnerta, ulica Skaryszewska № 16.

Cena ogłoszeń: za wiersz petitowy:

| | |
|---|---|
| Przed tekstem . . . . . . | k. 2 h. 60 |
| W tekście . . . . . | k. 2 h. 50 |
| „ „ nekrologi . . . . . | k. 1 h. 50 |
| Po tekście na III str. . . . . | k. 2 h. — |
| Na IV str. . . . . | k. 1 h. — |
| Drobne za wyraz . . . . . | k. — h. 30 |




## Posiedzenie Rady Miejskiej.

Na pasiedzeniu nadzwyczajnem Rady miejskiej, odbytem w dn. 28 b. m. na porządku obrad był wniosek grupy 10 radnych w sprawie święta 1 maja. Przed przystąpieniem do porządku obrad przewodnicząca zawiadamia, że na skutek ustąpienia radnej Pronobis na jej miejsce wchodzi radny Radoszyński.

*Dr. Kelles-Krauz* odczytuje wniosek następującej treści:

„My niżej podpisani Radni, uważając się za przedstawicieli robotników radomskich, zgrupowanych w P. P. S., którzy uznają dzień 1 maja za święto pracującego ludu, a czerwony sztandar za znak swoich walk i dążeń proletarjatu, stawiamy następujący wniosek.

Rada m. Radomia poleca Magistratowi, by wezwał mieszkańców Radomia odezwą do świętowania robotniczego święta 1 maja przez zamknięcie sklepów, warsztatów i fabryk. Na gmachu Magistratu ma na dzień 1 maja zawisnąć czerwony sztandar, jako znak walczącego o swe prawa proletarjatu".

Radny *Staniszewski* w imieniu grupy narodowej składa oświadczenie, w którem zaznacza, że ponieważ Rada nie ma kompetencji ustanawiania świąt, przeto w danym wypadku nie może też wzywać do świętowania.

*Dr. Kelles-Krauz*, zaznacza, że ponieważ obecna Rada jest przedstawicielką życzeń i dążeń mas socjalistycznych, więc słusznem mu się wydaje, aby wezwać ludność do świętowania w d. 1 maja.

Radny *Pokrzewiński* mówi, że wnioskodawcom szło o uniknięcie ekscesów przy zamykaniu warsztatów i sklepów, czemu przez uchwałę Rady zapobiegnie się

Radny *Staniszewski* podkreśla, że Rada niema do tego prawa, a „wezwać" jest to samo co kazać.

Radna *Wroncka* zaznacza, że Rada przyjmując ten wniosek stanie się partyjną, nakaże na takiem samem stanowisku partyjnem stanąć Magistratowi, wtedy, kiedy powinna być Radą praworządną i bezpartyjną.

Radny *Fuks* przyłącza się do wniosku dr. Kelles-Krauza, wykazuje, że w roku ubiegłym Magistrat wydał odezwę w innym dniu nie 1 maja (3 maja) i nazywa to precedensem.

Radny *Zieliński* uznaje, że święto to jest ważniejsze od świąt narodowych.

Radna *Wroncka* wskazuje jaka jest różnica między 1 maja i 3 maja, który jest świętem całego narodu, a obecnie państwowem.

Po przemówieniach radnych Pacwy-Jamiołkowskiego, dr. Kelles-Krauza, Pokrzewińskiego wniosek świętowania przyjęto 19 głosami przeciw 9.

Przewodnicząca odczytuje pismo zapraszające Radę miejską do wzięcia udziału w obchodzie 3 maja, większością głosów Rada uchwaliła w obchodzie przyjąć udział.

Wyłoniły się następnie wolne wnioski, które podamy w następnym numerze.

## Wiec sprawozdawczy.

W sobotę dn. 26 kwietnia r. b. w lokalu Narodowego Klubu Robotniczego o godz. 7 wieczorem odbył się wiec sprawozdawczy z sejmu, posła Władysława Strzębalskiego, przy wypełnionej szczelnie sali Klubowej. Główny temat dyskusji stanowiła sprawa agrarna, omawiana, obecnie w sejmowej komisji rolnej, jak również sprawa robót publicznych i stanu wyjątkowego, w dyskusji zabierali głos liczni mówcy. Po omówieniu przez posła Strzębalskiego sprawy polskiej i na wniosek tegoż zebrani przyjęli jednomyślnie następujące rezolucje:

Rezolucja I.

„Zebrani na wiecu sprawozdawczym posła Władysława Strzębalskiego robotnicy, skupiający się pod sztandarem Narodowego Związku Robotniczego w liczbie 785, żądamy kategorycznie, aby Gdańsk z portem morskim, Górny Śląsk, Cieszyńskie, Orawa, Śpiż i Lwów były przyłączone do Rzeczypospolitej Polskiej, jako prastare dzielnice Polski, które zamieszkuje lud nasz odwiecznie, rozumiejąc, że bez tych dzielnic robotnik polski nie byłby zabezpieczonym przed głodem i zmuszonyby był szukać chleba na tułaczce u obcych. Jednocześnie wyrażamy uznanie dla Koła Poselskiego N. Z. R-u, za jego troskliwą obronę spraw robotniczych.

Prosimy posła Władysława Strzębalskiego, aby powyższą uchwałę przesłał do Ministerstwa Spraw Zewnętrznych, jak również na Kongres Paryski".

Rezolucja II.

„Zebrani na wiecu sprawozdawczym posła Władysława Strzębalskiego robotnicy, skupiający się pod sztandarem Narodowego Związku Robotniczego w liczbie 785 osób, żądamy aby armja nasza była zaopatrywana obficie w żywność i odzież (bodaj z uszczerbkiem dla ludności cywilnej), rozumiejąc, że żołnierz wtedy tylko będzie wiernym i sprawnym, gdy będzie syty i odziany, co da gwarancję spokoju zewnętrznego i wewnętrznego. Jednocześnie prosimy naszego posła Wł. Strzębalskiego, aby powyższą uchwałę przesłał do Sejmu Ustawodawczego i Ministerstwa Wojny".

Radom, 26 kwietnia 1919 r.

Rezolucje powyższe zaopatrzone są w 785 własnoręcznych podpisów obecnych i delegacji poszczególnych Związków Zawodowych, Klubu i t. d. Odśpiewaniem „Roty" i okrzykiem na cześć Sejmu i armji wiec zakończono.

Prezydjum wiecu stanowili: kol. J. Krzesińska i Cz. Posadowski.

Pod rezolucjami złożyły swe podpisy następujące Zarządy Związków: Zarząd Okręgowy Polskich Zw. Zawodowych, zarząd Polskiego Zw. Murarzy, zarząd Nar. Zw. Robotniczego, zarząd Pol. Zw. Szewców, zarząd Pol. Zw. Zaw. Prac. Igły, zarząd Pol. Zw. Zaw. rob. Przem. Żelaznego, zarząd Pol. Zw. Zaw. rob. Cegielnianych, zarząd Pol. Zw. Zaw. woźnych, zarząd Pol. Zw. Zaw. fryzjerów, zarząd Okręgowy Pol. Zw. Zaw. rob. rolnych, zarządy Pol. Zw. Zaw. rob. rolnych, oddziałów w Gzowicach, w Kobylanach, w Pomorzanach, w Dąbrówce, w Wrzeszczowie, w Omięcinie, w Jedlance, w Wieniawie, w Jankowicach, w Grzeszczowie, w Kożuchowie, w Suchej, w Konarach i w Piotrowicach, Zarząd Narodowego Klubu Robotniczego.

## Kautsky o socjalizmie.

W „Kurjerze Ilustr." znajdujemy streszczenie obszernego referatu Karola Kautsky'ego, znanego duchowego przywódcy i teoretyka socjalizmu międzynarodowego w sprawie socjalizacji produkcji.

Kautsky zaznaczył przedewszystkiem, że socjaliści nie myślą wcale o zniesieniu lub zmniejszeniu produkcji. Każdy inteligentny socjalista zna tę starą prawdę, że socjalizm nie jest możliwy wśród każdoczesnych warunków i okoliczności. Współczesny przemysł nie jest do pomyślenia bez wiedzy nauki, bez wielkiego sztabu wykształconych inteligentów (hochentwickelter Intellektuellen). Dlatego fałszywem jest stanowisko syndykalistów i komunistów, którzy chcą, ażeby robotnicy wyłącznie sami objęli produkcję. Bez technicznych wiadomości jest to niemożliwe.

Kautsky w dalszym ciągu stanowczo zwraca się przeciwko różnym „upaństwowieniom". Państwowe zakłady przegrywają zawsze konkurencję z prywatnemi przedsiębiorstwami. Upaństwowiony przemysł nie prowadzi do zwiększenia produkcji. Wywłaszczenie wszystkich byłoby bardzo proste, ale nie prowadzi do socjalizmu. Ten ostatni wymaga raczej organizacji produkcji i zbytu przez robotników i konsumentów na podwstawie naukowych znajomości.

Trzy czynniki: wiedza praca i produkcja mają stwarzać coraz to nowsze organizacje. Kto chce to zadanie oddać jednej tylko grupie ten nie dąży do zwiększenia produkcji, ale raczej do jej unicestwienia, do jej zmniejszenia przez

podwyższenie płac i skrócenie czasu pracy. Socjalistyczna produkcja może być wprowadzoną i to tylko stopniowo tam, gdzie stosunki do tego zupełnie dojrzały.

Rosyjskie metody socjalizacji dużo kosztowały zubożały rosyjski proletarjat. Rosyjscy towarzysze sami ostrzegają przed ich wielkimi błędami. „Dlatego my w niemczech—mówi Kautsky—musimy faktycznie wktrótce umrzeć, jeżeli szybko nie uruchomimy całej produkcji nie tylko socjalistycznej, ale i kapitalistycznej".

Kautsky ostrzega wreszcie przed niesumienną agitacją, dotyczącą nadmiernych żądań, które uniemożliwiają zbyt towaru, gdyż takie metody prowadzą do zubożenia, do socjalizacji... bankructwa!

# Hindenburg o Polsce.

Niedawno na zebraniu niemieckiej organizacji pomocy dla Górnego Śląska w Opolu przemawiał Hindenburg, który znów marzył o podboju świata, bo jego zdaniem trwały pokój można zbudować jedynie na ładzie niemieckim i pod skrzydłami niemieckiego vaterlandu. O Polsce Hindenburg mówił:

„Największem dla nas niebezpieczeństwem była Polska, gdyby istotnie miała się ostać jako państwo niepodległe. My jednak tych obaw nie mamy. Z tą ludnością polską, której sobie lekceważyć nie należy, damy sobie jednak przy pomocy Bożej radę. Może nie wielu zdaje sobie sprawę z tego, jak wielkie odnieśliśmy zwycięstwo, że ochotnicze wojska polskie z Francji nie lądują w Gdańsku. Dla szczęścia potężnego dziewiędziesięcio miljonowego narodu niemieckiego koniecznem jest wypełnienie naszej misji dziejowej na wschodzie, w przeciwnym razie grozi nam zagłada ze strony Słowian, wśród których Polacy mogliby się okazać zdolnymi kierownikami i włodarzami".

„Nie wolno nam rezygnować z naszych praw, ani z naszego posłannictwa na wschodzie, okupionego morzem ofiarnej krwi niemieckiej. Powinniśmy pamiętać o tem, że wtedy będzie się działo dobrze wszystkim ludom na wschodzie, kiedy będą korzystały z dobrodziejstw naszej prastarej kultury.

# O powszechnej służbie państwowej kobiet.

W wychodzącym w Lublinie „Przeglądzie Kobiecym" znajdujemy artykuł p. Heleny Ceysingerówny, która proponuje, aby w zamian za udzielenie kobietom praw politycznych zaprowadzić w państwie polskiem powszechną pomocniczą służbę państwową kobiet, którąby nakładała na kobiety podobne obowiązki wobec państwa, jakie mężczyźni ponoszą przez swą służbę wojskową. Służba ta miałaby charakter wojskowy. W powyższym artykule czytamy:

Kobiety powoływane są do niej drogą powszechnego przymusowego poboru, po ukończeniu 18 roku życia. Okres służby jest dwuletni.

Służba ma być powszechną, to znaczy, iż ani cenzus wykształcenia, ani majątku uwalniać od niej nie może. Conajwyżej przyznaćby można zwolnienia tym, które na niedołężnych rodziców, lub małoletnie rodzeństwo zarabiać muszą.

Usuwanie się od powszechnej służby państwowej będzie karane.

Służba ma być pomocniczą. To znaczy, iż wobec braku fachowego przygotowania tylko podrzędne funkcje powierzane być mogą powołanym do niej jednostkom. Więc np. w biurach—czynności kancelaryjne, w urzędach pocztowych przyjmowanie, ważenie, ekspedjowanie i rozwożenie posyłek, roznoszenie listów, sprzedaż znaczków pocztowych i t. p. Czynności te oczywiście prowadzone być muszą pod kierunkiem stałych i wyrobionych już funkcjonarjuszy.

Ministerjum komunikacji zużytkować może personel pomocniczy do utrzymywania porządku w wagonach, lokalach stacyjnych.

Ministerjum oświaty zużytkuje go w szkołach i ochronach do pomocy nauczycielkom i ochroniarkom w dozorze i opiece (w szkole i poza szkołą) np. na wycieczkach, spacerach, przy grach i zabawach. W instytucjach opieki społecznej: przytułkach dla sierot, starców, kalek, nieuleczalnych, szpitalach i schroniskach służba pomocnicza kobieca znajdzie bardzo odpowiednie i pożyteczne zastosowanie. O ile istnieć miałyby państwowe lub samorządowe piekarnie, kuchnie, jadłodajnie, pralnie, szwalnie, przydadzą się tam całe zastępy sił pomocniczych.

Ministerjum rolnictwa we wzorowych swoich fermach, ogrodach, kulturach nasion i t. p. korzystać będzie z pomocniczej służby kobiecej. Państwowe fabryki amunicji zatrudnią znaczną ilość inteligentniejszych i mniej inteligentniejszych sił. Wreszcie materjał najtęższy fizycznie i nerwowo (zastosowaćby tu można zasadę dobrowolnego zgłaszania się) przygotuje ministerjum wojny do służby pomocniczej wojskowej (telefony, sygnalizacja, lazarety polowe, kuchnie polowe, roznoszenie rozkazów) zobowiązując je do pozostawania pewien określony czas (5 lat) w rezerwie.

Wskazane powyżej zadania nie wyczerpują bynajmniej całokształtu państwowej służby kobiet. Podane są tu jedynie przykładowo.

Służba pomocnicza, pod względem wewnętrznego regulaminu, urządzona ma być na sposób wojskowy.

# Sensacyjne aresztowanie w Kielcach.

„Gazeta Kielecka" donosi:

Dnia 23 kwietnia w domu № 41 przy ul. Niewachlowskiej żandarmerja aresztowała jedenaście osób: dwie kobiety i dziewięciu mężczyzn, które, jak stwierdzono, zajmowały się szmuglem na linji: Kowel, Warszawa, Kielce, Oświecim, Kraków, Wiedeń i odwrotnie. Wszyscy aresztowani są to niemcy austrjaccy, wszyscy byli wojskowi, a dwóch z nich to byli oficerowie. Kilku aresztowanych zajmowało stanowiska urzędowe przy kolejnictwie polskiem i w elektrowniach w Kowlu, Włodzimierzu Wołyńskim i Radomiu, aczkolwiek żaden z nich nie umie po polsku.

Przy aresztowanych znaleziono fałszywe pieczęcie: konsulatu niemiecko-austrjackiego w Krakowie, konsulatu polskiego w Wiedniu, oraz dowództw okręgowych w Krakowie i Kielcach; oprócz pieczęci znaleziono również przy aresztowanych różne sfałszowane dokumenty, marszruty, tusz, masę do wyrabiania pieczęci i t. d.

Aresztowanych osadzono w więzieniu.

# Echa Zjazdu pracowników instytucji państwowych i społecznych w Warszawie.

W dniu 13-go kwietnia b. r., odbył się w Warszawie zjazd delegatów stowarzyszeń urzędniczych, urządzony przez Centralny Związek pracowników instytucji państwowych i społecznych b. Królestwa Kongresowego

Solidaryzując się z postulatami Centralnego Związku Stowarzyszenia pracowników instytucji państwowych, komunalnych i społecznych z. Radomskiej wysłano na ten zjazd specjalną delegację w osobach pp.: A. Falkiewicza, S. Książka i M. Kozłowskiego, której powierzono nawiązanie bliższego kontaktu ze Związkiem Centralnym przez przyłączenie się do niego, oraz złożennie p. Prezesowi Ministrów materjału w sprawach urzędniczych uchwalonego na Ogólnem Zebraniu Stowarzyszenia w dn. 6-go kwietnia b. r.

W przeddzień zjazdu delegaci w towarzystwie posłów radomskich pp.: Sołtyka i Strzębalskiego byli na audjencji u p. Ministra Wojciechowskiego — zastępcy Prezesa Ministrów i złożyli memorjał, udzieliwszy szczegółów ustnie.

Na zjeździe rozpatrzono szereg spraw i uchwalono postulaty, które, ujęte w specjalny memorjał, będą wniesione do Sejmu przez Związek Centralny.

# Pensjonat dla radomiaków w Warszawie.

Aby dać możność wyjeżdżającym do Warszawy członkom Stowarzynia pracowników polaków instytucji państwowych, komunalnych i społecznych ziemi Radomskiej łatwego znalezienia dla siebie locum w Warszawie (co przy obecnych cenach i przepełnieniu hoteli jest zbyt trudne), Zarząd Stowarzyszenia — na mocy zezwolenie Komisarza Nadzwyczajnego miasta Warszawy — *otwiera w dniu 1-go maja b. r. w Warszawie przy ul. Kaliksta Nr. 22 m. 15 pensjonat*, z którego korzystać będą mogli członkowie Stowarzyszenia i osoby, polecone przez stowarzyszenie, zaopatrzone w odpowiednie legitymacje. Opłata wynosi po 6 i 8 mk. od osoby na dobę. W pensjonacie korzystać będzie można ze śniadań, obiadów i kolacji po b. przystępnych cenach. Legitymacje na korzystanie z pensjonatu wydawać będzie Stowarzyszenie (gmach Komisarjatu, pokój № 27 — 2 gie piętro) codziennie, z wyjątkiem świąt i niedziel, od godz. 9-ej do 2-ej popoł. i od 5-ej do 7-ej wiecz.

Czy nie możnaby podobnego pensjonatu urządzić i w Radomiu. Wszak i tu przybywa często wielu urzędników, którzy nie mogą znaleźć noclegu.

(Poległym pod Lwowem).

# CMENTARNY DZWON.

*Z daleka słychać pogrzebowe pienia*
*I jakiś smętny rozlega się ton;*
*Rozwiane złote, półsenne marzenia...*
*W dali, gdzieś dzwoni ten cmentarny dzwon.*

*To legjonistę, co zginął od kuli*
*Prowadzą. Poszedł w krwawy z wrogiem bój,*
*I teraz ziemia czarna go przytuli—*
*Oto nagroda za trud, ból i znój.*

*Tak wolno stąpa orszak pogrzebowy*
*I smutnej pieśni cichy słychać ton;*
*—Zdejmijcie czapki i pochylcie głowy—*
*—W dali gdzieś płacze ten cmentarny dzwon...*

*Cisza i cisza... Płaczą brzozy liście,*
*I żołnierz w grobie samotny już śpi,*
*I cicho szumią, łkające drzew kiście,*
*I on o Polsce, o Ojczyźnie śni...*

*I co biedaku za to otrzymałeś,*
*Żeś przelał krew swą, krew o barwie róż,*
*Czy tylko garstkę tej ziemi dostałeś?..*
*Nie.—Boś ty umarł, ale wolny już.*

*I ja zaśpiewam Ci na pożegnanie*
*Piosnkę, co także żałosny ma ton,*
*Bo ona może uciszy me łkanie—*
*W dali drga smutnie ten cmentarny dzwon...*

Edward Zielińsk

# Związek muzyków.

Dnia 27 kwietnia odbyło się w Radomiu zebranie muzyków zawodowych, na którem uchwalono zorganizować Związek zawodowy ogółu muzyków radomskich. Na prezesa, w pokaźnej liczbie zebrani muzycy, wybrali jednogłośnie p. M. Stefanowicza, wice-prezesa p. K. Kosińskiego, skarbnika p. M. Chwata i sekretarza p. S. Chwata.

Na wniosek p. M. Stefanowicza, aby Związek muzyków radomskich po porozumieniu się z warszawskim, był oddziałem tegoż i solidarnie z nim pracował —obecni jednomyślnie to uchwalili.

Następnie uchwalono założenie biura pracy, w skład którego wchodzą pp.: Wysocki, Wesołowski, Fogelman, oraz A. Melodysta.

Następne zebranie odbędzie się dnia 4 maja o godz. 11 rano w lokalu Towarzystwa śpiewaczego „Lutnia", Lubelska 46.

# TELEGRAMY

## Komunikat sztabu polskiego.

WARSZAWA, 28 kwietnia (PAT).

### Front galicyjski.

Pod Lwowem w ciągu nocy 26 kwietnia nieprzyjaciel zaatakował silnymi oddziałami folwark Harajec, atak odparto. Pozatem na całym froncie poza utarczkami patroli spokój.

### Front wołyński.

Oddziały nasze zajęły wieś Budynin na północ od Bełza, biorąc 3 oficerów i 25 żołnierzy do niewoli, zdobywając jeden kulomiot i duże zapasy amunicji. Silny wypad nieprzyjaciela z Lisek na Nowosiołki został odparty.

### Front litewsko-białoruski.

Grodno zostało dziś opuszczone przez Niemców. Nasze oddziały przednie wkroczyły do miasta i objęły tam służbę. W Grodnie panuje zupełny spokój. Bolszewicy na całej linji odeszli za rzekę Uszę. Nasze oddziały postępując w ślad za cofającym się nieprzyjacielem dotarły do linji Sieniawka — Wiedma — Pogorzelce—Poloneczki.

## Gdańsk.

WARSZAWA, dnia 28 kwietnia (PAT.). Wedle nadesłanych tu wiadomości rada czterech ubiegłego czwartku załatwiła kwestję Gdańska czyniąc zadość potrzebie dostępu do morza Polsce, a równocześnie uwzględniając prawa ludności niemieckiej Gdańska. Gdańsk ma być wolnem miastem. Niepodległość jego poręczy Liga narodów, miasto będzie mieć zupełną autonomję w sprawach czysto lokalnych. Ma być połączone z Polską unią cłową, reprezentowany będzie zagranicą przez Polskę.

Polsce zapewniono wolny dostęp do morza przez polski korytarz, a w razie potrzeby i przez terytorjum niemieckie, Polska ma prawo wykonania kontroli i administracji Wisły, prawo swobodnego używania miejskich urządzeń transportowych, portów i doków.

Polska otrzyma całą deltę Wisły. Kwestja Pomorza, Górnego Śląska również pomyślnie dla Polski załatwiona. Sprawa cieszyńska, spiska, orawska prawdopodobnie pozostawione będą polubownemu uregulowaniu Polski i Czech. Wschodnie granice Polski dotąd nie załatwione.

## Granice wschodnie Polski.

PARYŻ, 28 kwiet (PAT.—Havas). Mandat określenia wschodnich granic Polski oddane komisji do spraw polskich.

## Warunki pokojowe.

BERLIN, 28 kwietnia. (P. A. T.). Wręczenie warunków pokojowych delegatom Niemiec ma odbyć się we czwartek.

## Rumuni na Węgrzech.

NAUEN, 28 kwietnia. (P. A. T). Rumuni w wielu miejscach idą w głąb Węgier.

## Sonnino opuścił Paryż.

PARYŻ, 28 kwietnia. (P. A. T.). Sonnino i Salandra opuścili Paryż.

## Protest.

OPOLE, 28 kwietnia. (P. A. T.). Polska partja socjalistyczna zaboru pruskiego protestuje przeciw gwałtom niemieckim, oświadczając się za przyłączeniem do Polski.

## Wołyń przeciw Ukraińcom

DUBNO, 28 kwietnia. (P. A. T.). Ludność wołyńska uważa siczowników galicyjskich za najeźdźców. Powstała specjalna ukraińska organizacja antysiczowa do walki z siczownikami.

## Pogromy na Ukrainie.

ROWNO, 28 kwietnia (P. A. T.). W ostatnich czasach Ukraińcy urządzili pogromy żydowskie w Żytomierzu dwa razy, zginęło tysiąc sześćset żydów. W Płoskirowie zgi-

nęło cztery tysiące żydów, w Miropoln, Dubnie i Berdyczowie pogromy.

# KRONIKA.

Kalendarzyk. Dziś: Katarzyny S., Marjana Jutro: Filipa i Jakóba ap.

Wschód słońca o godzinie 4.35. Zachód o godzinie 7.20.

*Radom, 29 kwietnia.*

**Jutro d. 30 kwietnia 1919 r.**

Asygnaty Polskiej Pożyczki Państwowej nabywać można (po potrąceniu procentu)

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 100 | markowe, | koronowe, | rublowe | za | 97.49 |
| 500 | „ | „ | „ | za | 487.43 |
| 1000 | „ | „ | „ | za | 974.66 |
| 5000 | „ | „ | „ | za | 4874.31 |
| 10000 | „ | „ | „ | za | 9748.61 |

= **Koncert** W dniu 2-go maja w sali „Mirażu" odbędzie się koncert ze współudziałem p. Haliliny Leskiej, primadanny opery Warszawskiej, p. Józefa Munzlingra art. Opery Warszawskiej i p. Konstantego Heintzego prof. Konserwatorjum Warszawskiego, przy akompanjamencie prof. Marji Gajczakówny.

Zainteresowanie się Radomia koncertem jest duże.

Sprzedaż biletów w firmie „J. Grodzicki" idzie raźno, tak, że już tylko nie wiele miejsc wolnych pozostało.

= **Radomskie Koło Akademiczek** zakładając sekcję pocztową, prosi rodziny Żołnierzy-Akademików z Radomia i okolicy o podanie miejsc ich pobytu w celu nawiązania z nimi kontaktu i ułatwienia dostawy przesyłek i listów. Informacje zgłaszać należy pod adresem: J. Chojko, Marjacka 15.

= **Z Towarzystwa „Kredytowego m. Radomia.** W dniu 25 kwietnia odbyło się zebranie reprezentantów Towarzystwa w celu rozpoznania sprawozdania z działalności Dyrekcji w r. 1918 i dokonania wyborów. Z przedłożonego sprawozdania okazuje się, że w r. 1918 przybyło 18 stowarzyszonych nieruchomości i, że Dyrekcja w tym roku udzieliła pożyczek listami zastawnymi nominalnej wartości rb. 638200 i takim sposobem w d. 31 grudnia 1918 r. wszystkich stowarzyszonych nieruchomości było 328, a mianowicie: w Radomiu 193, w Opatowie 36, w Opocznie 23, w Ostrowcu 26, w Końskich 25, w Sandomierzu 21 i w Staszowie 4. Na wszystkich tych nieruchomościach ciąży nieumorzony dług w kwocie rubli 2.718.251 kop. 20.

Reprezentanci sprawozdanie Dyrekcji zatwierdzili i Dyrekcję z dopełnionych przez nią czynności pokwitowali, z przewyżki zaś dochodów przeznaczyli rubli 1000 dla Komitetu Samopomocy Społecznej.

Przy rozpatrywaniu budżetu na wniosek Dyrekcji znacznie podwyższono, otrzymywany przez urzędników Dyrekcji dodatek drożyźniany.

Po przeprowadzeniu wyborów do Komitetu Nadzorczego powołani zostali pp.: J. Grodzicki, N. Förster; obaj ponownie i B. Nowakowski.

Na członka dyrekcji powołano przez aklamację dotychczasowego prezesa Dyrekcji p. Karola Staniszewskiego.

= **Z Komitetu Obrony Lwowa.** Do Kasy Komitetu (biuro Dyrekcji Tow. Kred. m. Radomia) w dalszym ciągu wnieśli: Wład. i Eugenja małż. Tylińscy 777 kor. 50 hal., z hr. Branickich hr. Juljuszowa Tarnowska z Końskich kor. 5000, Gantner kor. 10, administracja „Głosu Radomskiego", złożone przez różne osoby kor. 3945 hal. 90 i rubli 823 kop. 17, A. Zarzycki kor. 30, B. Korsak kor. 10, p. Pakosiński w imieniu Komitetu pomocy dla Lwowa w Kozienicach kor. 643 hal. 24, rb. 73 kop. 70, mk. 3 fen. 50 i rubli niemieckich 7.

= **Z „Mirażu"**. Dziś, we wtorek odbędzie się benefis ulubieńca publiczności—dyrektora „Mirażu" p. T. Wołowskiego. Dana będzie 3-aktowa operetka O. Strausa p. t. „Bohaterowie". Jest to właściwie śpiewana komedja, pełna wykwintnego humoru i prześlicznej muzyki. Pokup na bilety olbrzymi, radzimy się więc pospieszyć do kasy.

Jutro, w środę pożegnalne przedstawienie „Mirażu", arcywesoła operetka Kolla p. t. „Baron Kimmel". Na oby-

## EGZAMIN KANDYDATÓW
### do Seminarjum Nauczycielskiego

Wobec podniesienia wymagań, stawianych kandydatom przy egzaminie wstępnym do seminarjum nauczycielskich, zawiadamiam osoby interesowane, że w roku szkolnym 1919/20 na pierwszy kurs zdający kandydaci muszą posiadać następujące wiadomości.

**RELIGJA.** Najważniejsze wiadomości z Historji Świętej i ogólna znajomość katechizmu. W zakresie podręcznika ks. Sokolika.

**JĘZYK POLSKI.** Czytanie płynne i wyraziste objaśnienie czytanych ustępów pod względem treści i związku myśli, opowiadanie treści większymi ustępami. Przeczytanie niektórych utworów. Znajomość zdania pojedyńczego i złożonego, tudzież rozbiór jego części składowych. Znajomość nauki o formach. W zakresie podręcznika: Niewiadomska-Gramatyka Cz. I. II, III i IV.

**ARYTMETYKA i GEOMETRJA.** Biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi oraz ułamkami dziesiętnemi i zwyczajnemi, pewność w tablicy mnożenia. Znajomość liczb wielorakich i miar metrycznych. Wprawa w rachunkach pamięciowych. Piśmienne rozwiązanie zadań z planem rozwiązania. W zakresie podręcznika Thomas. Zadania i przykłady cz. III. Zasadnicze wiadomości o trybach i figurach płaskich.

**HISTORJA POLSKI.** Znajomość najważniejszych wydarzeń z dziejów Polski. W zakresie podręcznika Grzymałowskiego lub Pisarzewskiej lub Dzierżanowskiej.

**GIEOGRAFJA POLSKI.** Ogólna znajomość mapy, wiadomości ogólne z geografji Polski. W zakresie podr. Nałkowskiej. Początkowe wiadomości o ziemi Bukowieckiej. Opis ziem polskich.

**PRZYRODA.** Najważniejsze wiadomości z przyrody. W zakresie podr. Dyakowski cz. I. Historja naturalna. Brzeziński. O przyrodzie martwej.

Powyższe wiadomości będą wymagane od kandydatów na kurs pierwszy Seminarjum, stawających do egzaminu w czerwcu lub września 1919 roku.

Radom, 25.IV 1919 r.

*X. Józef Rokoszny.*

Rektor Semin. Naucz. Męskiego.

dwa przedstawienia kasa od rana sprzedaje bilety.

Ze względu na stan wyjątkowy, początek przedstawień o godz. 8 min 15 wieczorem.

= **O taksę na mięso.** Wydana taksa na mięso nie odnosi pożądanego skutku, gdyż rzeźnicy nie stosują się do takowej. Taksa na mięso wołowe ustala cenę po 6 kor. za funt mięsa czystego, podczas, gdy rzeźnicy sprzedają po 8 kor. funt, dokładając przytem różne dodatki, bez nich zaś nie chcą wcale mięsa sprzedawać.

Interwencja policji nie wiele, lub też wcale w podobnych wypadkach nie pomaga. Czyby tak nie można trochę energiczniej, np. skierować sprawę na drogę sądową.

= **Bezrobocie elektro-monterów.** Od dwóch tygodni trwa bezrobocie elektromonterów i pracowników w zakładzie elektro-mechanicznym J. Goldberga.

Na podane przez pracowników warunki p. G. nie zgodził się wobec czego strejk trwa dalej.

**Pamiętajmy o Lwowie.**

## Dekret w przedmiocie sekwestru skór i garbników.

Art. 1. Pozostaje nadal w mocy sekwestr:

a) skór surowych bydlęcych (t. j. byczych, wołowych, krowich, jałowiczych, bukacich i cielęcych) oraz końskich i źrebięcych.

b) wszelkich garbników i ekstraktów garbarskich.

Art. 2. Znosi się ograniczenie w handlu i obrocie skórami gotowemi, z tem zastrzeżeniem, że każda garbarnia obowiązana jest zgłaszać całą swoją wytwórczość. Rząd ma prawo pierwokupu całości lub części produkcji. Regulowanie wytwórczości i przewozu, sposób zgłaszania, ustalenie cen oraz odbiór skór przez rząd będzie przedmiotem oddzielnej instrukcji ministerstwa przemysłu i handlu.

Art. 3. Prawo wyłącznego zakupu i podziału skór surowych i garbników oraz nadzór nad fabrykacją przysługuje ministerstwu przemysłu i handlu, względnie organizacji, której ministerstwo przemysłu i handlu prawa te przekaże.

Art. 4. Ceny maksymalne na zasekwestrowane skóry surowe i garbniki ustanawia ministerstwo przemysłu i handlu.

Art. 5. Wszelkie sprzeczne z niniejszym dekretem przepisy o sekwestrowanie skór i garbników są uchylone.

## OGŁOSZENIE.

Sąd Pokoju w Radomiu ogłasza, że Antoni Rdzanek, lat 30, mieszkaniec wsi Dąbrówka-Warszawska, gminy Kowala, za usiłowanie sprzedaży kartofli po 50 koron, za jeden korzec, wyrokiem z dnia 22 lutego 1919 roku (L. K. 373/19), został skazany na osadzenie w więzieniu przez przeciąg dwuch tygodni, nadto na grzywnę w kwocie koron 600 oraz na zapłacenie kosztów postępowania karnego w 1-ej i 2-ej instancjach ogółem koron 187 hal. 50.

Radom 15 kwietnia 1919 r.

Sędzia Pokoju J. Prokopowicz.

2229—3 Sekretarz Sądu A. Przybytniewski.

## OGŁOSZENIE.

Sąd Pokoju w Radomiu ogłasza, że Franciszek Prasek, lat 23, mieszkaniec wsi Zawady-Stare, gm. Jedlińsk za usiłowanie sprzedaży kartofli po 50 koron za korzec wyrokiem z dnia 22 lutego 1919 r. (L. K. 374/19) został skazany na osadzenie w więzieniu przez przeciąg dwuch tygodni, nadto na grzywnę w kwocie koron 600, oraz na zapłacenie kosztów postępowania karnego w 1-ej i 2-ej instancjach ogółem koron 187 halerzy 50

Dnia 16 kwietnia 1919 r.

Sędzia Pokoju M. Gallewicz.

2230—3 Sekretarz A. Przybytniewski.

## OGŁOSZENIE.

Sąd Popoju w Radomiu ogłasza, że Ludwik Kapusta lat 50, mieszkaniec wsi Jastrzębia, gminy Kozłów za usiłowanie sprzedaży kartofli po 50 kor. za jeden korzec wyrokiem z dnia 22 lutego 1919 r. (L. K. 372/19) został skazany na osadzenie w więzieniu przez przeciąg dwuch tygodni, nadto na grywnę w kwocie koron 600 oraz na zapłacenie kosztów postępowania karnego w 1-ej i 2-ej instancjach ogółem koron 187 halerzy 50.

Dnia 16 kwietnia 1919 r.

Sędzia Pokoju M. Gallewicz.

2231—3 Sekretarz A. Przybytniewski.

MOTORY ELEKTRYCZNE ◆ MATERJAŁY INSTALACYJNE ◆ ŚWIECZNIKI ELEKTRYCZNE

POSIADA NA SKŁADZIE FIRMA

# „LUX“

KRAKÓW, Plac Dominikański Nr. 2 (róg ul. Stolarskiej). Telefon Nr. 33-35.

2241—3

---

NADESZŁY

**Liczniki na 220 Wolt 2—3 amp.**

oraz wszelkie **przybory elektro-techniczne**

J. GOLDBERG ul. Sporna № 7. 2123—10

---

TAWIENIE reguluje i usuwa natychmiast ZGAGĘ

## „DIGESTIVE RUSSYANA“

(pastylki sodowo-pepsinowe) 1975—

wyrobu labor. farmac. „Ap. Kowalski“ w Warszawie.

Cena pudełka Mk. 2 50 fen. Sprzedaż w aptek. i skl. apt. Sposób użycia dołączony do każdego pudełka.

---

# Adam ZEMBRZYCKI

Kraków, ul. Fiorjańska L. 9.

**Hurtowy magazyn papierów i przyborów szkolnych.**

WYRÓB ZESZYTÓW i KSIĄG HANDLOWYCH.

**SKŁAD KART POCZTOWYCH.** Albumy do kart pocztowych i fotografji. **PAMIĘTNIKI.**

PAPIERY LISTOWE. 2240—4

---

## FARBUJCIE w DOMU

Za kilka fenigów farbuje się materjały bawełniane, wełniane i jedwabne tylko proszkami znanymi

## „PIGMENT“

WYTWÓRCZOŚĆ KRAJOWA. Unikać licznych i bezwartościowych naśladownictw. Jeden proszek „Pigmentu“ zastępuje kilka proszków innych. Do otrzymania w pierwszorzędnych składach aptecznych i farbiarskich.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ 2184—3

**Ign. LIPSZYC, Warszawa, Marszałkowska 127.**

---

Dnia 20 maja r. b. o godzinie 3-ciej po południu w lokalu Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Ostrowcu, odbędzie się ogólne roczne zebranie Reprezentantów tegoż T-wa.

W myśl § 38 ustawy zebranie będzie prawomocne, bez względu na liczbę obecnych.

PORZĄDEK DZIENNY ZEBRANIA:

1) Wybór przewodniczącego.
2) Sprawozdanie Zarządu z działalności za 1918 rok.
3) Zatwierdzenie budżetu na rok 1919.
4) Wybór 2-ch członków Zarządu, na miejsce wychodzącego z wylosowania p. T. Głowackiego i wyjeżdżającego z Ostrowca p. St. Mausza.
5) Wybór 4-ch członków Rady na miejsce wychodzących z wylosowaniem p. p. S. Horodyskiego i K. Satkowskiego, oraz zmarłych, ś. p. F. Bykowskiego i R. Darowskiego.
6) Wybór 3-ch członków Komisji Rewizyjnej i zastępców.
7) Wnioski reprezentantów. 2220—2

---

# Polska Centrala Handlowa

## poleca następujące towary:

**Materjały włókniste:** płótna na bieliznę i płócienka kolorowe, barchany białe i kolorowe, trykot na bieliznę, drelichy na materace, wełny na suknie bluzki w różnych kolorach, szewioty na kostjumy, alpaki i krepy żałobne, samodziały, materjały na palta damskie, cajgi na ubrania męskie, korty na spodnie-kamgarny na ubrania, kastory, syberyny i walury na palta.

**Gotowe ubrania:** spódnice kortowe, żakiety włóczkowe, fartuchy, spodnie cajgowe i kortowe, marynarki kortowe na wacie, czapki maciejówki granatowe, pończochy ciepłe i letwie bawełniane, pończochy jedwabne, skarpetki bawełniane i wełniane, rękawiczki damskie, sznurowadła czarne i kolorowe.

**Norymberszczyzna:** nici, igły, szpilki, guziki z masy perłowej, guziki rogowe w różnych wielkościach, guziki niciane do bielizny.

**Skóry wygarbowane na obuwie oraz gotowe obuwie:**

**Męskie damskiei dziecinne** 1813—

Sprzedaż hurtowa w Radomiu, Plac 3 Maja № I.

Sprzedaż detaliczna w Składnicach P. C. H.: w Warszawie, Radomiu, Kielcach, Lublinie, Łomży, Piotrkowie, Siedlach i Płocku.

---

**Niezawodny środek przeciwko duszności, kaszlom, kokluszom, katarom i zapaleniom oskrzeli**

## „GRANULKI RUSSYANA“

(Granules sulphuris aurati benzoinati) 1976—

wyrobu labor. farmac. „Ap. Kowalski“ w Warszawie.

Cena pudełka Mk. 5.—Sprzedaż w aptep. i skl. apt. Sposób użycia dołączony do każdego pudełka.

---

## OGŁOSZENIE.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Radomiu Wł. Gaździński, zamieszkały przy ul. Kościelnej № 6, w myśl art. art. 1141, II p. 1143, 1144 i III p. 1149 P. C. niniejszym podaje do wiadomości publicznej, że w dniu 5 Lipca 1919 r. o godzinie 10 zrana w Sali Posiedzeń Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Radomiu, będzie sprzedawany z licytacji publicznej, w drodze działu, nieruchomy majątek, we wsi Wola Zagrodnia, gminy Chlewiska, powiatu Koneckiego, ziemi Radomskiej, pozostały po zmarłym Janie Kaprzyku, składając się z części osady włościańskiej, zapisanej w tabeli likwidacyjnej pod № 12, zawierający około 11 mórg 75 prętów przestrzeni ornej ziemi i łąk z proporcjonalnymi serwitutami w lasach majątku Chlewiska. Ta część osady składa się z 4 kawałków: pierwszy około 2 mórg pola i łąki, drugi około 6½ morgi w tem 4 morgi pola i 1½ morgi łąki, trzeci około 2 mórg łąki i czwarty około 2 mórg pola.

Na ziemi tej żadnych budynków niema.

Powyższy majątek urządzonej hypoteki niema i w zastawie nie jest, lecz znajduje się w posiadaniu S-rów po Janie Kaprzyku.

Licytacja rozpocznie się od sumy 3375 rubli in plus. Stawający do licytacji winien złożyć kaucję w kwocie 10 proc. to jest 387 rubli.

Opis i wszelkie dokumenty sprzedawanego majątku dotyczące, są do przejrzenia w Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Radomiu.

2246—1 Komornik Sądowy Gaździński.

---

S M O Ł O W I E C

Tekturę smołowcową, Cement, Wapno

Gwoździe.

poleca:

DOM TECHNICZNO-HANDLOWY

# St. Brzozowski i M. J. Szmorliński

w Radomiu, Plac 3-go Maja № I. Skład — Zgodna № 6.

---

## Laboratorjum Chemiczno-Bakterjologiczne

D-ra med. S. Pomeraniec i Prow. Farm. Fabickiego, Spacerowa 3przyjmuje badania krwi na syfilis (odczyn Wassermana), na tyfus brzuszny i plamisty (odczyny Widala i Weil-Feliksa), plwociny, moczu, kału, soku żołądkowego.

Chemiczno-bakterjologiczne badania wody do picia, produktów spożywczych i inne. 1608—17

---

### OGŁOSZENIE.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Radomiu Wł. Gaździński, zamieszkały, przy ulicy Kościelnej № 6, na zasadzie art. 1030 Post. C. podaje do wiadomości publicznej, że dnia 12 Maja 1919 roku o godzinie 10 zrana w Radomiu przy ul. Długiej № 11 w mieszkaniu Anny Ichnowskiej odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomego majątku, należącego do masy spadkowej po Karolu Bocciolonie składającego się z ruchomości domowych ocenionego 1050 kor.

2235—1 Komornik Sądowy Wł. Gaździński.

---

## Poszukuje się motoru

od 3-ch do 5 koni do nabycia, albo wydzierżawienia. Zgłoszenia do Fabryki grzebieni, Kozieniecka 27.

2234—

---

## Do sprzedania dom

z ogrodem owocowym i warzywnym. **Sklep** w dobrym punkcie; zaraz. Wiadomość Młodzianowska 4 sklep. 2238-3

---

### OGŁOSZENIE.

Komornik Sądowy W. Westwalewicz w Kozienicach zamieszkały, w myśl art. 1030 proc. Cywil. niniejszym ogłasza, że w dniu 6 Maj 1919 r. o godzinie 10 rano w Kozienicach przed Urzędem Gminnym ma się odbyć sprzedaż ruchomego majątku należącego do Piotra i Marjanny Mazurów, a składającego się z krowy oszacowanego na rubli 1000.

2242—1 Komornik Sądowy W. Westwalewicz.

---

## JÓZEF DRÓZD

jako jeniec, zmarł prawdopodobnie na Węgrzech. Kto mógłby dać o zmarłym pewne wiadomości, zechce zawiadomić o tym za nagrodą 50 kor. M. Drózd, Bursa im. J. Kochanowskiego Trawna 6.

2239—3

---

## ZGUBIONO

dnia 25 kwietnia kartę rejestracyjną za № 13085 samochodu ciężarowego firmy „Audi“, wystawioną przez Sekcję Automobilową M. S. W. Znalazca proszony jest o zwrócenie takowej do VI Autokolumny Radom, Nowy-Świat 5. 2237—

---

## Największy wybór

**Łóżek**
**Umywalni**
**Kas ogniotrwałych**
**Kasetek**
**Przyborów myśliwskich**
**Naczyń kuchennych**
**Szkła stołowego**
**Lamp**
**Porcelany**
**Wieńców**
**i Trumien**

1942—

# A. Małecki

**Radom, ul. Lubelska № 31.**

---

## DROBNE OGŁOSZENIA

**OKAZJA! PENSJONAT,** w Warszawie dobrze prosperujący do sprzedania. Adresować: Pensjonat, Bracka 11 m. 2.

2243—2

---

W Aptece F. Łagodzińskiego w Radomiu wakują dwie posady dla panienek i kasjerki i do pakowania gotowych lekarstw. 2228—2

---

**Przyjmę posadę** gospodyni na wieś do starszych państwa lub w probostwie. Znam dobrze krawieczyznę. Oferty do „Głosu“ dla „Gospodyni“. 2247—1

---

Pokoju średniego, umeblowanego, poszukuje za I raz Zgłoszenia do Administracji „Głosu“.

2236—

---

**Uprzęże,** siodła nowe i używane poleca zakład siodlarsko-rymarski F. Szostaka Radom Lubelska 28. 2206—2

---

**Letniska** do wynajęcia w Antoniówce w dawnym domu Aleksandrowskiego wynajmować ma prawo tylko kurator F. Jakaczyński Wysoka № 53. 2226—3

---

**Kupię** bryczkę małą do kucyka. Oferty pod adresem Nowy-Świat № 3.

2218—3

---

**Kupię** parę szczeniąt podwórzowych. Adres Nowy-Świat № 3. 2169—3

---

**Przepisywanie** i nauka na maszynach, na paru systemach Skaryszewska 17.

2049—

---

Redaktor: Henryk Niedźwiedzki. Druk „J. K. Trzebiński. — Radom. Wydawnictwo Gazety: „Głos Radomski“